

Emnenr. 80

Fylke: Østfold

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Spjeldberg

Emne: Folkemedisin -

Bygdelag: Hovind

Oppskr. av: Arnt Sandem

Gard: Hellenes

(adresse): Østheim

G.nr. 80 Br.nr. 1073.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Hæsnos og Kjørsingræs.

1. For 60 - 70 år siden het det seg at det var folk som ikke sjukket helt på; - senere er nokre oppfatningene endret. -
2. Smitte var nokre kjennet lenge for den tid -
Tjuggen Tabak Frodde somme var røs mot smitte
andae gikk stadig med musk på seg, eller de
hadde kamferbrannvin som de drakk mot smitte.
3. Somme hadde det:
Mot brannsvi: - Aloeblade - saften ble brukt -
- " - frostskad: - la de på isberkinne. (Den smitte var)
- " - forkjølede: - Salvia eller hyllebostem - eller persik -
dråper kokt sammen, av anis - lakris - og brunt smittet.
Bekken (verkefinger) holde fingrene i såken
av brukt linfilles. -
Fiber - drikk brannvin eller ta nappdråper. -
(Disse midler bruktes også mot forkjølede.) -
Sår - ha i nybrunt asker - Somme gamle
"pisset" i såret, - Kval helst - løkvar - ble også brukt.
4. De var begge deler med det, -
5. Ja - onen at de fikk medisiner av prestene i kjennet.
6. Kven bruktes i sår -

15999

- x) Somme gamle drak tjorvann mot forkjølede. -
De hadde en flaske med noe tjorvann og så fyllte
de på vann. - Denne flasken hadde de stående på
til bruk - om så trengtes. - En mann som levde til
han var langt over 90 år brukte det røs. (Han døde i 1958.)

7. Ukjent her. -
8. Dyrledokk er kjent - men hvad er var
 betyd av vitis ikke, - vistnokk djurmedisin -
9. Det var mest trismora, -
10. Oråper og den slags i flasker - planter i pass-
 kvæ i esker - alle oppbevart i skap eller kister.
11. ja - noe som den tid kaltes "morvat" - ble kjøpt
 på apotek og fyllt på flasker med brunvin. "Morvatbrunvin"
 Det var helst medisin for trismora - mot hva
 jeg ukjent. -

12. ~~ja~~ - slikt som En annen medisin mot gikl
 ble kjøpt på apotek - men resepten forkommer
 meg noe ukjent - men den ble ekspederet. - Det var
 en viss mengde:

	Kampferspiritus		all blannet
- " -	Jektspiritus		sammen på en
- " -	Binnspritus		trupel flasker - og
- " -	Salviaalkohol		visuak en krap og vask
	Spikerolje		Stor skutte smør på
			og gikten ut. -

12. Besvar for -

13. Det var innskildels begge deler.

14. Ukjent -

15. Bakkbløsthe brukes som middel mot svinnel = Fering
 Svinnel - - mot halobyls - som gunglevann. (Firkled)
 Arkak av Tepperot og skruppe brukes mot blødgang.
 Selvelekke - blodarkjemp - ble brukt på sår. -

Bjergote

A. Søkjarane

16. mest kvinner -

17. Det var begge deler med det,

18. Ukjent

19. - " -

20. - " -

21. - " -

22. - " -

23. Nei - ikke her.

24. Ukjent.

25. - " -

- 26. Ja som me gjøder det, -
- 27. Nei, -
- 28. Ukjent -

P. Sekjerås og lekjekinner -

- 29. ja det kan nokke ingen si - for det var i den tid en hemmelighet som fulgte med i grava.
- 30. ja som regel. -
- 31. -
- 32. Ukjent, -
- 33. -
- 34. -

- 35. Som drikk - og også bruke til vask.
- 36. Ukjent -
- 37. - " -

Som var mot gamle leggsår - åpne sår - bruktes vann kokt på travreballer, De vaskes seg med dette koldt så varmt som den smilte. -

- 39. - En "tyggedoktor" - Andreas Högås - hadde sandstunger (Frank kunn)
- *) latabil - Kappemaskin og blodigler. -
- 40. Tingene han hadde var kjøpte saker. -
- 41. Nei -

- 42. ja - den ovenfor nevnte - Högås, -
- 43. Kappemaskin og Kappesglase. - Uet kan bruke latabil
- 44. Högåsens igler var kjøpt på apotek (Håndøe omkring 1890)
- 45. Ukjent. -

- 46. Nei. -
- 47. Ukjent -
- 48. - " -

c. Gokjebæller

- 49. Ukjent -
- 50 - 53 - " -

x) Mange - især tykke snemarker, brukte i den tid å la seg årelate, kappe eller finne på å bli blodigler for å bli kvitt vannet ble? -
 Dette skulle helst gjøres to ganger om året. -